

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 5 (172) травень 2019

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал внесено в оновлений перелік фахових видань з педагогічних наук рішенням Агестаційної колегії Міністерства освіти і науки України (наказ №1328 від 21.12.2015 р.)

Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №12270-1/154 ПР від 05.02.2007 р.

ISSN 2308-4634 (Print)

ISSN 2617-0825 (Online)

“Молодь і ринок” індексується у таких базах даних: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **Index Copernicus** (ICV 2016: 49.83; ICV 2017: 63.05). З червня 2013 року журнал співпрацює з **Академією Полонійною у Ченстохові, Польща.**

Шеф-редактор

Надія СКОТНА, д.філос.н., професор

Головний редактор

Наталія ПРИМАЧЕНКО, к.пед.н., член Національної спілки журналістів України

Редакційна колегія:

Надія СКОТНА, д.філос.н., професор

Фабіан АНДРУШКЕВИЧ, д.пед.н. (Польща)

Микола ЄВТУХ, д.пед.н., професор, академік НАПН України

Ірина ЗВАРИЧ, д.пед.н., старший науковий співробітник

Володимир КЕМІНЬ, д.пед.н., професор

Микола КОРЕЦЬ, д.пед.н., професор, академік АН ВО України

Анджей КРИНЬСЬКІ, кс. прелат, проф. др. (Польща), академік АН ВО України

Іван МИХАСЮК, д.е.н., професор, академік

Леонід ОРШАНСЬКИЙ, д.пед.н., професор

Олег ПАДАЛКА, д.пед.н., професор, академік АН ВО України

Микола ПАНТЮК, д.пед.н., професор

Інна РОМАЩЕНКО, к.пед.н.

Олег ТОПУЗОВ, д.пед.н., професор

Марія ЧЕПІЛЬ, д.пед.н., професор, академік АН ВО України,

Заслужений діяч науки і техніки України

Олександр ШПАК, д.пед.н., професор, академік АН ВО України

член Національної спілки журналістів України

Адреса редакції: Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел., (068) 502-45-49; e-mail: vachevsky@meta.ua; веб-сайт: <http://mr.dspu.edu.ua>

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету (протокол №6 від 23.05.2019 р.)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція приймає замовлення на випуск тематичного номера або окремого розділу за кошти замовника.

Редакція приймає замовлення на розміщення реклами.

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Підписано до друку 30.05.2019 р. Ум. друк. арк. 19,84.

Папір офсетний. Друк офсетний. Наклад 100 прим. Формат 60 x 84 1/8. Гарнітура Times New Roman.

Віддруковано у поліграфічній фірмі “ШВИДКОДРУК”

82100, Львівська обл., м. Дрогобич, вул. Данила Галицького, 1

тел.: (0324) 41-08-90

Ірина Гринчук, Емілія Горук, Ярослава Кубіт Популяризація виконавства на народних інструментах у сучасному культурно-освітньому просторі України... 92	92
Марія Клепар Структурно-функціональний аналіз освітніх програм з підготовки студентів-міжнародників у закладах вищої освіти України.....97	97
Оксана Мойко Професійна підготовка вчителів інформатики у вітчизняних закладах вищої освіти.....103	103
Корнель Сятецький Національна спрямованість творчості видатного українського співака Івана Козловського..... 110	110
Владислав Сарієнко Про коректне використання термінології при вивченні величин у початковій школі.....115	115
Ірина Савеліхіна Самостійна робота студентів як основа пізнавальної діяльності у формуванні висококваліфікованих фахівців....121	121
Світлана Булавенко Змістова структура соціальної активності учнів закладів загальної середньої освіти.....126	126
Богдан Щурик Теоретичні аспекти підготовки студентів до музично-педагогічної діяльності.....134	134
Оксана Волох Репертуарна палітра українських хорових колективів (на прикладі Галицького камерного хору).....139	139
Галина Корж Концептуальні засади ціннісного ставлення до власного здоров'я майбутніх фахівців цивільної безпеки... 143	143
Оксана Ковалишин Організаційно-педагогічні засади підтримки науковим товариством імені Шевченка української початкової освіти в Галичині (кінець XIX – перша третина XX ст.).....150	150
Василь Трущак Використання аудіовізуальних матеріалів у викладанні японської мови.....155	155
Тетяна Багрій Взаємозв'язок педагогічних та артистичних здібностей як необхідна умова досягнення професійного розвитку майбутнього педагога-музиканта.....160	160
Павло Коляса Дефінітивний аналіз понять “компетентність” та “компетенція” в процесі дослідження їх формування у майбутніх фахівців професійної освіти в галузі комп'ютерних технологій..... 165	165
Тетяна Грановська, Надія Олефіренко Практико-орієнтоване навчання предметів природничого циклу як шлях формування пізнавальної самостійності підлітків.....171	171
Марія Кузьмич Сучасна дитяча періодика як засіб морального виховання дітей старшого дошкільного віку.....175	175
Марина Орлова Організаційно-педагогічні умови збереження здоров'я дітей дошкільного віку.....179	179
Олена Блашкова Ключові компетентності майбутніх вчителів природничих спеціальностей та їх вплив на формування світоглядних орієнтирів сучасної студентської молоді.....184	184

Youth & market

MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

№5 (172) May 2019

Published since February 2002

UDC 051 The magazine included in the updated list of specialized pedagogical editions by decision of Certifying of the Ministry of Education and Science of Ukraine (the order №1328 21.12.2015)

Founder and published: Drohobych State Pedagogical University by I. Franko
Ivan Franko, 24 Str., Drohobych, Lviv region, Ukraine 82100
The journal is registered in the Ministry of Justice of Ukraine
Published State registration license:
Series KB №12270 – 1154 IIP since 05.02.2007

ISSN 2308-4634 (Print)

ISSN 2617-0825 (Online)

“Youth and market” is indexed in such databases: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **Index Copernicus** (ICV 2016: 49.83; ICV 2017: 63.05). Since June 2013 Journal is cooperating with **Academy Poloniyna in Chenstokhov Poland**

Chief Editor:

Nadia SKOTNA, *Dr. Sc. (Philosophy), Prof.*

Head Editor:

Natalia PRYMACHENKO, *Ph. D. (Pedagogic), Member of National Union of Journalists*

Editorial Board:

Nadia SKOTNA, *Dr. Sc. (Philosophy), Prof.*

Fabian ANDRUSHKEVYCH, *Dr. Sc. (Pedagogic), (Poland)*

Mykola YEVTUKH, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof. Academic of Ukrainian NAPS*

Iryna ZVARYCH, *Dr. Sc. (Pedagogic), Senior Research Officer*

Volodymyr KEMIN, *Dr. Sc. (Psychology), Prof.*

Mykola KORETS, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof. Academic of Ukraine ASHE*

Andrzej KRYNSKI, *Dr. Sc. Msgr. Prof. (Poland) Academic of Ukraine ASHE*

Ivan MYKHASYUK, *Dr. Sc. (Economics), Prof. Academic*

Leonid ORSHANSKIY, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof.*

Oleh PADALKA, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof. Academic of Ukrainian ASHE*

Mykola PANTYUK, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof.*

Inna ROMASHCHENKO, *Ph. D. (Pedagogic)*

Oleh TOPUZOV, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof.*

Maria CHEPIL, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof. Academic of Ukrainian ASHE,*

Honoured Worker of Science and Technology of Ukraine

Oleksandr SHPAK, *Dr. Sc. (Pedagogic), Prof. Academic of Ukrainian ASHE,*

Member of Ukrainian NUJ

Editorial office: Ukraine 82100, Lviv region, Drohobych, Ivan Franko, 24 str,

Tel. (068) 502-45-49; e-mail: vachevsky@meta.ua; website: <http://mr.dspu.edu.ua>

Recommended for publication by Academic Council of Drohobych State Pedagogical University
(protocol № 6, 23.05.2019)

Links to the publication of “Youth and market” obligatory

Edition takes orders to produce thematic issue or separate part at the expense of customer.

Edition takes orders to advertising.

Edition reserves the right to shrink and correct the matter. Articles signed by author express their own point of view.

Authors of publications are responsible for the accuracy of facts, quotations, private names, geographical names, statistics etc.

Signed to print 30.05.2019

Offset paper. Offset print. Edition of 100 copies. Size 60 x 84 1/8. Letter Times New Roman

Printed in the printing firm “Shvydkodruk” (“FastPrint”)

Danylo Halytsky str., 1, Drohobych, Lviv Region 82100

tel.: (0324) 41-08-90.

YOUTH & MARKET, 2019

Youth & market

№5 (172) May 2019

CONTENTS

- Hryhoriy Vasyanovych, Emiliya Kostyshyn, Iryna Babiy**
Spiritual values and measures of human behavior in Taras Shevchenko's worldview searches
(To the 205th anniversary of the birth of a brilliant Ukrainian poet, thinker, educator).....6
- Olena Kvas, Ivanna Zeman**
Museum pedagogy as a tool for expansion of educational space.....12
- Roksolyana Shvay**
Axiocentrism, paidocentrism and modern educational process.....17
- Oresta Karpenko**
Pedagogical aspects of functioning of SOS children's village in Ukraine.....22
- Petro Volynskiy, Yuriy Kovrovskiy, Victor Mykhaylov**
Using the interactive training technologies in professional preparation for professionals in the sphere of civil protection...29
- Vitaliy Boychuk, Volodymyr Umanets**
Application of electronic educational resources as an innovational factor for improvement of future pedagogue preparation.....39
- Olha Mahdyuk**
Theoretical basis for the development of foreign grammatical competence
in the process of training of students of philological specialities.....45
- Olha Romanchuk, Myroslava Danylevych**
Concepts and terminology of system of training of specialists in physical education and sports.....50
- Viktoriya Hrynko**
The use of digital technologies for developing the future teachers' 21st century skills.....56
- Nataliya Havrylyuk**
Professional self-realization and competence of students as a pedagogical problem.....62
- Alla Zahorodnya**
Specialized schools as a harbinger of profile education in the 90's of the XX century.....66
- Yevheniya Chernyak, Anna Karetska**
Methodical aspects of formation of professionally important qualities of students of schools of aesthetic orientation.....73
- Olena Malinka**
Communicative orientation of educational process as a necessary
prerequisite for development of students' foreign languages learning motivation.....79
- Roman Popov**
Development of higher education institutions students' autonomy: valences-fractal measures of defense of problems...84
- Iryna Hrynychuk, Emiliya Horuk, Yaroslava Kubit**
Popularization of performance on national instruments in modern cultural and educational space of Ukraine...92

УДК 78.071.2(477) "XXI"

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.171120>

Ірина Гринчук, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка
Емілія Горук, викладач-методист Тербовлянського коледжу культури і мистецтв
Ярослава Кубіт, викладач-методист Тербовлянського коледжу культури і мистецтв

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ВИКОНАВСТВА НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ У СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Піднято проблему розвитку та популяризації виконавства на народних інструментах у контексті сучасних соціокультурних та освітніх процесів. Увагу зосереджено на представленні музичних колективів України із залученням народних інструментів, як академічного напрямку, так і молодіжних популярних груп та виконавців. Розглянуто діяльність відомих представників Тернопілля: інструментальних капел та малих форм, студентських інструментальних капел та оркестрів, виконавців-інструменталістів, які внесли вагомий лепту у популяризацію виконавства на народних інструментах.

Ключові слова: культурно-освітні процеси в Україні; початок XXI ст.; виконавство на народних інструментах; музичні колективи; виконавці-інструменталісти.

Лит. 5.

Iryna Hrynychuk, Ph. D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Musicology and Methods of Music Art Department
Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University

Emiliya Horuk, Lecturer and Methodologist of Terebovlyany College of Culture and Arts
Yaroslava Kubit, Lecturer and Methodologist of Terebovlyany College of Culture and Arts

POPULARIZATION OF PERFORMANCE ON NATIONAL INSTRUMENTS IN MODERN CULTURAL AND EDUCATIONAL SPACE OF UKRAINE

There have been considered the state and perspectives of propagation of the performance on folk instruments, on the bandura in particular; in the youth cultural environment and modern educational practice of Ukraine, Ternopil region in particular.

There has been raised the problem of popularization of the performance on folk instruments in the context of modern socio-cultural and educational processes.

It is noted that contemporary performing arts on folk instruments reflected the characteristic tendencies of Ukrainian art development at the end of the 20th – beginning of the 21st century. It is based on the established educational base of Ukrainian artistic institutions of different levels of accreditation, on the extensive concert and festival network. The solo instrumental, vocal-instrumental and ensemble performance has been actively developed and a galaxy of performers has been established conducting active concert activities in Ukraine and abroad.

Attention is focused on the representation of Ukrainian musical groups with the involvement of folk instruments, both academic and the youth popular groups and performers.

It is emphasized that during the period of popularization of the performance on folk instruments, the appeal to the sphere of mass culture and the interpretation of world "hits" and cover versions, the active participation of instrumentalists in show projects and festivals, in international contests, etc., is becoming characteristic new forms of youth music: the so called "club projects", "apartment concerts", theme parties, joint performances with famous rock or pop musicians, etc.

There has been analysed the activities of famous representatives of Ternopil region: instrumental chapels, the student instrumental chapels and orchestras, instrumental performers, who contributed greatly to the popularization of the performance on folk instruments.

Among them there are the Strusiv Bandurist Choir "Kobzar" and the studio "Kobzaryk", the bandura chapel "Mriya" (Chortkiv), the "Vatrivchany" ensemble, the "Oriana" trio (subsequently the quartet), the "Roxolana", "Stritenia", the duet "Elegy of Strings", creative collectives operating in educational institutions of Ternopil and Ternopil Region. More thoroughly there has been presented concert and festival competition activity of instrumental groups at the Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Terebovlyany College of Culture and Arts.

Keywords: cultural and educational processes in Ukraine; beginning of the XXI century; performance on folk instruments; musical collectives; instrumental performers.

Постановка проблеми й аналіз увагу дослідників, музикознавців та педагогів до
останніх досліджень. Сучасні різних складових національної музичної культури,
соціокультурні процеси актуалізують до вивчення різних аспектів виконавства на

народних інструментах як складової традиційної та академічної виконавської культури.

У цьому контексті важливим напрямком є дослідження форм, різновидів виконавства на народних інструментах (М. Давидов [3], Д. Кужельєв, О. Олексюк та ін.). Вагомими є наукові розвідки з проблем бандурного виконавства як в Україні, так і діаспорі (В. Дутчак, Н. Морозевич, Н. Ніколенко, І. Зінків, І. Лісняк та ін.), зокрема на Тернопіллі (О. Ваврик (Дубас), М. Євгенєва, Д. Губ'як [1; 2] та ін.).

Матеріали наукових конференцій, монографічних досліджень, енциклопедичних (В. Ємець, Б. Жеплинський та ін.) та періодичних видань, аудіо- й відеозаписи виступів інструменталістів, вивчення сучасної концертної, фестивальної практики, інтерв'ю з відомими педагогами та виконавцями дозволяють прослідкувати процеси розвитку та популяризації бандурного мистецтва України, зокрема Тернопілля, у загальнокультурному контексті, у просвітницькому, аматорському та фаховому середовищах.

Метою статті є представлення діяльності відомих сучасних інструментальних колективів академічного напрямку, молодіжних популярних груп та виконавців-інструменталістів у контексті сучасних соціокультурних та освітніх процесів в Україні.

Завдання статті – розглянути стан та перспективи поширення виконавства на народних інструментах, зокрема на бандурі, у молодіжному культурному середовищі України, у сучасній навчальній практиці Тернопілля.

Виклад основного змісту. Сучасне виконавське мистецтво на народних інструментах відобразило характерні тенденції розвитку українського музичного мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ ст., опираючись на сформовану методологічну і методичну освітню базу низки мистецьких закладів України різного рівня акредитації, на розгалужену концертно-фестивальну мережу.

Так, на межі тисячоліть активного розвитку набуло сольне інструментальне, вокально-інструментальне, ансамблеве виконавство, утвердилася плеяда виконавців на народних інструментах, які проводять активну концертну діяльність в Україні та за її межами, здійснено конструктивні модифікації інструментів різних типів, що дозволяє створювати і виконувати складний різноплановий оригінальний та аранжований репертуар.

Сучасне інструментальне виконавське мистецтво у своїх фахових і художніх засадах утвердилось як невід'ємна складова частина

національної академічної музичної культури. Так, школою професіоналізму для багатьох виконавців-інструменталістів стали: Оркестр українських народних інструментів Національної радіокомпанії України, Національний академічний оркестр народних інструментів України, Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г. Майбороди, інструментальні складові низки відомих в Україні та за її межами хорових колективів (Національний заслужений академічний народний хор України ім. Г. Верьовки, Черкаський академічний заслужений український народний хор та ін.), окремі інструментальні та вокально-інструментальні капели, як заслужена капела бандуристів “Кобзар” (Струсів) [1], колективи різних інструментальних складів при обласних філармоніях, Палацах культури, навчальних мистецьких закладах та ін.

Зазначимо, що важливим мотивуючим чинником для популяризації виконавства на народних інструментах у сучасному молодіжному середовищі, у практиці фахової музичної освіти на різних її рівнях значною мірою сприяє активна сучасна концертна, фестивально-конкурсна практика солістів та ансамблів [5].

Серед колективів з участю бандуристів, відомих в Україні та за її межами, слід назвати наступні: чоловічий дует зі Львова “Бандурна розмова” (створений 1994 р.); квартет “Львів'янки” (створений 2000 р. при Львівській національній музичній академії ім. М. Лисенка, з 2004 р. – при філармонії); тріо “Мальви” (створене 1993 р. при Одеській державній музичній академії ім. А. Нежданової, з 1994 р. – при філармонії).

Серед популярних тріо – колективи обласних філармоній: “Купава”, “Вишиванка” (Полтава), “Дивоструни” (Луцьк), “YuMaVita”, Bandura Trio (Львів), “Пектораль”, квартет “Гердан” (Івано-Франківськ), “Оріана”, “Елегія струн” (Тернопіль) та ін.

Як зазначають музикознавці-дослідники (І. Лісняк [5] та ін.), саме в інструментальному мистецтві малих вокально-інструментальних колективів мішаного складу найбільшою мірою представлені оригінальні ідеї, авангардні пошуки сучасних митців. Як приклад: дует Т. Гордійчук та І. Сиротюк (бандура, баян) (Одеса), дует “Діалоги” (бандура, баян, Надія та Євген Євченко), дует Людмили та Юрія Федорових (Івано-Франківськ), тріо “Срібна терція” (Рівне), більші форми – “Crescendo оркестр” (згодом – “SHARAVARABAND”), ансамбль “Прем'єр” та ін. (І. Лісняк [5]).

Можемо прослідкувати, що у згаданих

інструментальних формах успішно поєднані академічні і народні інструменти (домри, цимбали, баян, згодом бандура), епізодично – ударна установка. Інструментальні колективи із залученням народних інструментів звертаються до різностильового й різножанрового репертуару, активно експериментують, синтезують у своїй творчості елементи масової музики, прагнучи “подолати” стереотипні уявлення про “виключно фольклорні” інструменти. Так, Національний академічний оркестр народних інструментів України успішно виступив на концерті конкурсу “Євробачення” разом із електрогрупою “ОНУКА” (2017 р., Київ).

Зазначимо, що для творчості виконавців-інструменталістів, які звертаються до сфери масової культури, характерним є звернення до інтерпретації світових хітів, написання кавер-версій, що сприяє популяризації народних інструментів, зокрема бандури, в середовищі широкої аудиторії. Цьому сприяє і активна участь виконавців на народних інструментах у шоу-проєктах та фестивалях, серед яких “Україна має талант”, “Голос Країни”, “Країна Мрій” та ін.

Окремими новітніми формами популяризації народних інструментів у молодіжному середовищі стали т. зв. “клубні проєкти”, “квартирники”, тематичні вечірки, спільні виступи з відомими рок-поп-музикантами та ін. Вплив масової культури проявляється сьогодні у низці факторів: згадані вище нові форми музикування, оновлення репертуару, новий “сценічний імідж” музикантів, використання вертикальних підставок для утримання інструментів, світлових ефектів, застосування звукознімачів та ін. Так, на базі ТНПУ відбулася презентація електробандури (конструкція бандуриста І. Ткаленка) у виконанні Д. Губ’яка.

Прикладом модерного підходу є репертуар Р. Гринькія, який спільно з рок-групою “Димна Суміш” записали 30-ти хвилинний альбом імпровізацій “Live Improvisation” (2010), співпрацює з такими зірками українського шоу-бізнесу, як Руслана, О. Скрипка, Іларія, Джамала та ін. Успішними творчими тандемами стали виступи В. Лисенка зі співачкою Т. Матвієнко, Я. Джуся – з Катєю Chilli, рок-групою “Веремія”, М. Круть – із В. Павліком та ін.

Цікаві кавер-версії та оригінальні авторські твори виконують інструментальні складі ансамблів за участю бандури, зокрема, “Eleven 11”, “MUSIC Project” (Одеса), “B&B Project” (Київ), “Mosaic”, “Ptakha”. Показовим прикладом є ансамбль “ЦимБандО і К” (Харків): Цимбали, Бандура, Домра та балалайка-контрабас; гурт

“День Неба”: бандура, гітара та ударні; гурт “Marina Krut Project” (далі “KRUT”): бандура, барабани, 2 гітари, труба [5]. У подібному руслі творять проєкти дует сестер Тельнюк, гурти “Небо” і “Тінь Сонця”, “Шпилясті кобзарі” (Я. Джуся) та ін.

Виконавська практика засвідчує про інтерес до використання тембри бандури в рок-музиці (від 2000-х рр.), до синтезу різних стильових напрямів сучасної масової музики, експерименту з такими стилями, як folk, ethno, jazz-folk та ін. До процесу синтезування різних стилів та жанрів долучаються і виконавці на реконструйованих автентичних інструментах. Прикладом є діяльність В. Кушпета та його учня С. Захарця, виступи “Козацької хорей” та ін., у яких оригінально поєднано тембри старосвітських та електронних інструментів. Окремий пласт виконавців, які сприяють популяризації народних інструментів, представляють сучасні виконавці авторської пісні, серед яких дипломанти “Червоної рути” В. Лютий (1997), О. Цацура (1998) та ін. [5].

Серед “знакових” колективів Тернопілля, які спряли розвитку і популяризації виконавства на народних інструментах, зокрема, і на бандурі, слід назвати чоловічу капелу бандуристів с. Струсів Тербовлянського району (сьогодні – Струсівська заслужена капела бандуристів України “Кобзар”) [1]. При цьому колективі діяла студія “Кобзарик”, керівник – Я. Кубіт [1], яка виховала низку відомих бандуристів, лауреатів конкурсів, серед них згадуваний вище заслужений артист України Д. Губ’як, О. Воробйов, У. Перхалюк та ін.

Популяризації виконавства на народних інструментах сприяє гнучке поєднання навчальної, культурно-виховної та концертно-фестивальної діяльності студентів. Так, вихованці спеціалізації “Народне інструментальне мистецтво (народні інструменти)” Тербовлянського коледжу, автори статті Я. Кубіт, Е. Горук як концертмейстери оркестру народних інструментів, приймали участь у низці мистецьких форумів: у IV міжнародному фольклорному фестивалі етнографічних регіонів України “Родослав” (Івано-Франківськ, 2012 р.); у VIII, IX міжнародних конкурсах баяністів-акордеоністів “Perpetuum Mobile” (Дрогобич, 2015 – 2016 рр.), у Всеукраїнському конкурсі бандурного мистецтва “Золоті струни” (2015 р.), зокрема, М. Антонюк (клас Я. Кубіт).

Так, у Всеукраїнському творчому фестивалі-конкурсі молодих виконавців вокальної, інструментальної музики та художнього слова “Шукаємо та ростимо таланти України” (Житомир, 2018 р.) були відзначені дует баяністів Ю. Гладкий та Р. Репетинський (III-є місце, клас

викладача-методиста Р.М. Подільського), Ю. Гладкий як соліст (1-е місце), випускник Т. Парацій (III-є місце, акордеон, клас викладача Н.О. Зелінської).

У регіональному конкурсі “MusicUniFest” (м. Кам’янець-Подільськ) були відзначені студенти А. Твердохліб (1-е місце, баян, клас викладача заслуженого працівника культури В.І. Сороки), Г. Стахів (клас викладача М. Губ’як), М. Волошин (клас викладача У. Перхалюк).

Коледж пишається своїми випускниками, які успішно популяризують народно-інструментальне виконавство в Україні, за її межами. Серед них: лауреати Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів дует “Браво” В. Лутчак та З. Кіт (клас викладачів В. Шевчука, Р. Подільського), які успішно працюють в ЦКіД (м. Косів); випускниці Я. Кубіт, зокрема, О. Степанова, яка є мистецьким керівником ансамблю “Заграда”, лауреата Міжнародних і Всеукраїнських конкурсів (м. Південне, Одеська область), С. Плотник, яка є мистецьким керівником ансамблю бандуристів “Дніпрові хвилі” (Торонто, Канада) та ін.

Популяризації інструментального виконавства сприяє діяльність відомих капел краю, серед яких народна самодіяльна мішана капела бандуристів “Мрія” (Чортківський РБК), жіноча капела “Веснянка” при Тернопільському музичному коледжі (ТМК) ім. С. Крушельницької, мішана капела при Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії (КОГПА) ім. Т. Шевченка, ансамбль Тернопільського національного економічного університету (ТНЕУ) (з 2011 р. – “Калинове намисто”)[4], ансамблі Тернопільського національного педагогічного університету (ТНПУ) ім. В. Гнатюка [2].

На сьогодні, окрім згаданих вище, активно функціонують оркестри народних інструментів при Чортківському гуманітарно-педагогічному училищі ім. О. Барвінського, Тербовлянському коледжі культури і мистецтв, коледжі при КОГПА ім. Т. Шевченка та ін. [4].

Ці колективи – учасники і переможці творчих змагань, серед яких: обласний фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва “Кобза” (2005 та 2008 рр.), регіональний фестиваль кобзарського мистецтва “Кобзарські сезони Волині” (м. Кременець, 2005), регіональні фестивалі-конкурси кобзарського мистецтва “Козацька ватра” ім. К. Місевича (2009–2010 рр., автор проекту Д. Губ’як), Всеукраїнський фестиваль-конкурс “Срібні струни” (2000), який отримав ім’я З. Штокалка (2006, 2011 та 2013 рр.). Ці та інші мистецькі форуми сприяли професіоналізації виконавства на

народних інструментах, популяризації сольного та ансамблевого виконавства на теренах Західної України [2; 4].

Коротко представимо роль у популяризації виконавства на народних інструментах заслуженого артиста України, доцента Д. Губ’яка, який від 2010 р. веде клас бандури і ансамблю при ТНПУ ім. В. Гнатюка [2]. Студенти його класу беруть активну участь у мистецькому та концертному житті міста, виборюють призові місця на всеукраїнських та міжнародних фестивалях та конкурсах.

Так, у 2012 р. У. Перхалюк (свого часу випускниця, а сьогодні викладач ТКМК) стала лауреатом III всеукраїнського конкурсу виконавців на народних, струнних, духових та ударних інструментах ім. А. Онуфрієнка (м. Дрогобич), у 2013 р. ансамбль бандуристок під Д. Губ’яка виборов звання лауреата II ступеня VI міжнародного конкурсу “Perpetuum mobile” (м. Дрогобич), лауреата III ступеня I міжнародного фестивалю-конкурсу “Таврійські зустрічі” (м. Сімферополь, 2013).

Ансамбль бандуристів під його керівництвом у березні 2015 р. здійснив концертне турне у Франції, приурочене до святкування дня народження Т. Шевченка. Концертне турне розпочалося виступом у Страсбурзі, в Раді Європи, у присутності посла України та віцепрезидента Ради Європи. Подібний тур у Франції відбувся і у березні 2016 р. (14 концертів у 14-ти містах) [2].

Серед 23 творів концертної програми були українські народні та авторські пісні, класична музика, джазові аранжування, пісні популярних французьких виконавців, таких як Ш. Азнавур та Е. Піаф, виконані мовою оригіналу.

У вересні 2017 р. ансамбль бандуристів ТНПУ ім. В. Гнатюка побував з гастролями на острові Тайвань, а у жовтні 2017 р. – взяв участь у Міжнародному фестивалі “SECOND WORLD MUSIC WEEK”, що відбувся у Китайській Народній Республіці. Колектив і сьогодні у творчому пошуку, готує нові програми, які презентуватиме в області, в Україні та за її межами, популяризуючи таким чином національний музичний інструментарій [2].

Сучасне кобзарсько-бандурне виконавство на Тернопіллі представлене як солістами (В. Жданкін, Д. Губ’як, Ю. Барішовець, Н. Кулик та ін.), так і учасниками малих форм: знаний свого часу ансамбль “Ватрівчани”, тріо “Оріана” (згодом квартет), “Роксолани”, “Стрітєння” ТОО НСКУ, дует “Елегія струн”, організований при ТОКЕШМ ім. І. Герети, та ін.), згаданими вище

ансамблями та капелами при районних будинках культури, мистецьких навчальних закладах та ін. [4].

Традиційними для Тернопільщини стали дитячі конкурси-огляди серед учнів ДМШ, шкіл мистецтв та естетичного виховання: “Творчість юних”, “Надія”, “Юні таланти”, конкурс камерних ансамблів “Консонанс” та конкурс дитячої композиторської творчості.

Висновки. Проведений огляд соціокультурного та навчально-освітнього аспектів розвитку та популяризації виконавства на народних інструментах, зокрема на Тернопіллі, дозволяє дійти наступних висновків. Сучасне виконавське мистецтво краю, сконцентроване навколо культурно-мистецьких та закладів вищої освіти області, розвивається в руслі загальних мистецьких та культурно-освітніх процесів, фестивального руху. Активним стає використання виконавства на народних інструментах у тематичних філармонічних концертних програмах, у драматичних постановках театру, у різних мистецьких акціях.

Усі перелічені чинники сприяють популяризації виконавства на народних інструментах у фаховій освітній галузі, у молодіжному середовищі, у широкій слухацькій аудиторії, засвідчують перспективність цього виду виконавського мистецтва, який вносить “національно забарвлений компонент” у сфери академічної та масової музичної культури, стає репрезентантом національного мистецтва у світовому культурному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Губ'як Д. Грай, “Кобзарю!” . Львів, 2010. 280 с.
2. Губ'як Д., Гринчук І. Концертна та просвітницька діяльність студентів-бандуристів ТНПУ ім. В. Гнатюка. Мистецька діяльність у сучасному соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна

монографія / за заг. ред. Б.О. Водяного та ін. Тернопіль, 2018. С. 296 – 303.

3. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підруч. вид. 2-ге, доп., випр. Київ, 2010. 592 с.

4. Капели бандуристів Тернопільщини / М. Євгенєва. ТЕС : у 4 т. Тернопіль, 2005. Т. 2 : К – О. С. 28.

5. Лісняк І. Сучасний вимір бандурного мистецтва. Орієнтири ансамблевої творчості. Музична україністика : сучасний вимір : зб. наук. ст. на пошану А. Терещенко / ред.-упоряд. М. Ржевська – Київ; Івано-Франківськ, 2008. Вип. 2. С. 329 – 335.

REFERENCES

1. Hubyak, D. (2010). *Hray, “Kobzaryu!”* [Play “Kobzar!”]. Lviv, 280 p. [in Ukrainian].
2. Hubyak, D. & Hrynychuk, I. (2018). *Kontsertna ta prosvitnytska diyalnist studentiv-bandurystiv TNPU im. V. Hnatyuka* [Concert and educational activities of student-bandura students of TNPU them. V. Hnatyuk]. Artistic activity in the modern socio-cultural space (the 25-year creative contribution of the Faculty of Arts of the Ternopil National Pedagogical University named after V. Hnatyuk): a collective monograph. Ternopil, pp. 296 – 303. [in Ukrainian].
3. Davydov, M. (2010). *Istoriya vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrayinska akademichna shkola)* [History of Performing on Folk Instruments (Ukrainian Academic School)]. subhead. kind. 2nd, additional, vers. Kyiv, 592 p. [in Ukrainian].
4. Yevhenyeva, M. (2005). *Kapely bandurystiv Ternopilshchyny* [Chapels of bandura players of Ternopil region]. Ternopil. Vol. 2, p. 28. [in Ukrainian].
5. Lisnyak, I. (2008). *Suchasnyy vymir bandurnoho mystetstva. Oriyentyry ansamblevoyi tvorchosti* [Contemporary dimension of bandura art. Landmarks of ensemble art]. Musical Ukrainian Studies: Modern Dimension: op. sciences Art. in honor of A. Tereshchenko / ed.-order. M. Rzhetskaya. Kyiv; Ivano-Frankivsk. Vol. 2, pp. 329 – 335. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.02.2019

“Людина повинна навчитися підкорятись самій собі і скорятися своїм рішенням”.

Цицерон

давньоримський політичний діяч

“Якщо ви досягли вершини – піднімайтесь вище”.

Китайська мудрість

